

Grieh je uvijek prije uvreda Bogu nego li čovjeku, iako svaki grijeh ima — kako se kaže — socijalnu dimenziju. Grijeh anđela i grijeh prvih ljudi imao je isključivo dimenziju odnosa prema Bogu. Grijeh je otajstvo oholosti. »I da se ne bih uzoholio zbog obilja objava, stavljen mi je trn u tijelo, sotonin poslanik, da me trajno muči da se ne uzoholim« (2 Kor 12,7), piše sv. Pavao. Pavao nadahnut Isusovim Duhom uviđa da je kod njega oholost kao i kod anđela, kao i kod prvih ljudi, kao i kod svakoga čovjeka, Ahilova peta jer »koji hoće pobožno živjeti u Kristu Isusu bit će progonjeni, dok će zli ljudi i varalice, ujedno zavodnici i zavedeni napredovati iz zla u gore« (2 Tim 3,12).

Sjena grijeha nije mogla izbiti pred ljudske oči tako jasno dok se nije pokazalo Sunce pravde, Krist Bog, a pred njim Bezgrešna Bogorodica Marija. Što je jače svjetlo to su istaknutije sjene, rekli smo ranije. Odatle izbija potreba i svjetla i soli u naše vrijeme. U ovoj, za nas Hrvate, Marijanskoj Godini treba da jače zasja Svjetlo Kristovo, svjetlo vjere. Svi ne mogu biti učenjaci, ali svi mogu biti vjernici, svječnošće.

Zadaća crkvenih učitelja je u tome da drugima olakšaju put k vjeri, k svjetlu Kristovu, da utiru staze spasenja po uzoru sv. Tome Akvinskoga. Čovjeka vrhunske logike, dubinske meditacije i lirske pobožnosti. On je prodro u mnoge nepoznanice ljudskoga uma osobito zato jer je čistim srcem uronio u tajnovite istine povijesti spasenja.

Molimo i mi danas sa sv. Tomom: »Divnoj dakle tajni ovoj, klanjajmo se smjerno mi, vjera duši čovjekovoj, nek spoznanje dopuni!«

MARIJA — SURADNICA BOŽJA U OSLOBOĐENJU ČOVJEKA

Homilija nadb. Mons. Franje Kuharića 29. I. 1976.

Savez ljubavi s Bogom, u koji je čovjek bio pozvan već samim stvaranjem, najveće je uzvišenje čovjeka. To je najdublja istina o čovjeku; smisao je njegova života; tu su izvori njegove sreće za vječno postojanje.

Bog je ponudio iz svoje pune slobode svoju ljubav svim razumnim stvorenjima vidljivoga i nevidljivoga svijeta. Poslušnost toj ponudi, odaziv slobode tom zovu nije ništa drugo nego prihvaćanje Boga u svoj život; to znači pristati odlukom vlastitog srca na Božji plan kojim je čovjek stvoren za vječni suživot s Bogom. Samo u Bogu se čovjek savršeno ostvaruje i usrećuje. Otajstvo čovjeka u Otajstvu Božjem ima se dovršiti do punine radosti.

Bog ne odustaje od svoga plana s čovjekom ni nakon grijeha. A grijeh se dogodio u prapočetku. Otajstvo grijeha zavladao je poviješću ljudskog roda do tolike mjere da je »sav svijet pod Zlim« (1 Iv 5,19).

Savez je raskinut. Krv je potekla počevši od krvi Abelove. Prokletstvo grijeha je prisutno u toj povijesti. Ne uklanja ga nikakvo nijekanje. Otajstvo grijeha je odsutnost Božja iz duše, iz života, iz ljudskih odnosa. To je odsutnost Istine, ljubavi, zajedništva u radosti; to je odsutnost mira i slobode, pravednosti i svjetlosti. Grijehom je na neki način Bog prisiljen na

odlazak. Stoga, grijeh je najveća nesreća u povijesti čovječanstva i u životu čovjeka. On je u korijenju svih ropstava. Zato je i zavodnik na grijeh — Sotona nazvan Uropastiteljem (Otk 9,11); »on bijaše čovjekoubojica od početka« (Iv 8,44).

Nasuprot tome Božji dolazak znači oslobođenje. To je najveći događaj u povijesti ljudskoga roda i u životu čovjeka. Utjelovljenje je otajstvo kojim sam Bog silazi u ljudsku povijest da bude Oslobođitelj od grijeha, da u čovječanstvu uspostavi Božje kraljevstvo »istine i života, . . . svetosti i milosti, . . . pravde, ljubavi i mira« (Predslovlje Krista Kralja).

Bog kao pripravu za novi i vječni Savez ljubavi sklapa pod Sinajem Savez s izabranim narodom. Temelj Saveza je poslušnost Božjoj riječi kao uvjet božanskog očovječenja čovjeka i naroda. »Sve što je Gospodin rekao, izvršit ćemo i poslušat ćemo« (Izl 24,7). Mojsije potom uzme krv te poskropi narod govoreći: »Ovo je krv Saveza koji Gospodin sada s vama sklapa na temelju svih ovih riječi« (Izl 24,8).

Ta žrtvena krv znak je da se u Savez ulaže vjernost uz cijenu života jer i sam smisao života može biti u Savezu ljubavi s Bogom. Ta žrtvena krv ujedno je navještaj one nevine krvi Sina Božjega koja će jedina biti tako čista da »očisti savjest našu od mrtvih djela, na službu Bogu živome!« (Heb 9,14). Isus Krist — Bogočovjek svojom krvi »uđe jednom zauvijek u Svetinju i nađe vječno otkupljenje« (Heb 9,12).

To je krv Novoga i vječnoga saveza prolivena za sve ljude na otpuštene grijeha. Uskrsnuli Krist tumači učenicima na putu u Emaus počevši od Mojsija i svih proroka što u svim Pismima ima o njemu (Lk 24,27). »O bezumni i spora srca, da vjerujete što su god proroci navijestili! Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?« (Lk 24,26). Ali da i nas uvede u svoju slavu; u svoje sinovstvo; u Božju obitelj.

»Prepoznaše ga u lomljenju kruha« (Lk 24,35). Kruh se lomi u zajedništvu obitelji; kruh se lomi među ujedinjenima u ljubavi. Ta se ljubav kao Krv Božja prelijeva u naše srce da bude struja našeg života.

Stoga je Euharistija gozba djece Božje. U toj gozbi učestvuju i imaju pravo učestvovati samo oni koji su ukućani Božji, koji su od Boga rođeni (Iv 1,13). Isus Krist je izvor novog božanskog srodstva među ljudima. Crkva je Božja obitelj krvlju Kristovom očišćena za Savez ljubavi.

Ali gdje je prvi izvor te predragocjene krvi? To je krv Djevice-Majke Marije. Utjelovljenjem Sin je Božji uzeo njezinu krv da je za nas prolije. Marijina je krv prošla kroz Bogočovječje Srce da se prelije u sve nas i učini nas sinovima Božjim.

U utorak poslije podne rekao je predavač divnu misao o Mariji na temelju otkrića moderne psihologije. Rekao je da je ljubav majke nužna da bi se dijete odgojilo za dobrotu i da bi s ljubavlju prema ljudima ušlo u zajednicu ljudi. Djeca bez majčine ljubavi jednostavno umiru. I Isus je kao čovjek rastao po zakonitosti te ljudske psihologije, »u svemu nam sličan osim u grijehu«. To znači da je Isusova ljudskost, dobrotu i ljubav prema ljudima rasla iz Marijine duše pune ljubavi i dobrote.

Marija je zaista bila savršena vjernica, savršen čovjek. Ona je u punom smislu riječi bila Bezgrešna, »milosti puna« (Lk 1,28). To je bilo, možemo reći, njezino ime i njezino biće. Sve je u njezinom biću i u njezinom životu bilo usklađeno s Božjom voljom. Za to je i Duhom Svetim bila na osobit način pripravljena.

Marija se očituje kao najljepša harmonija srca koje je savršeno dobro u odnosu prema Bogu i u odnosu prema ljudima. Iz te pune ljubavi izvire sva njezina briga za ljudsku sudbinu; to je briga najnesebičnijeg materinstva koje je Bog bogomajčinstvom uzdigao u razmjere sveopćeg majčinstva; tim je majčinstvom ona zagrlila svoga Sina Bogočovjeka; grli cijelu Crkvu; nadvija se nad cijeli ljudski rod.

Bog je zamislio ljudski rod kao veliku obitelj savršenih odnosa ljubavi. Zato je u ljudski rod usađena Crkva da bude gravitaciono središte toga otkupljenja kojem je počelo bez počela Otac, Srce Krist Bogočovjek, duša Duh Sveti.

Ljudska je obitelj nezamisliva bez očinstva, materinstva i bratstva. Ljudskom se obitelji Bog služi kao slikom i analogijom najsavršenije Božje obitelji koja će svoju savršenost u svoj punini postići u Nebeskoj Crkvi a prema kojoj Crkva na zemlji raste u vremenu.

U toj je obitelji ostvareno najsavršenije očinstvo, najsavršenije materinstvo i najsavršenije bratstvo.

Otac je počelo bez počela; On izriče Vječnu Riječ, rađa Sina s kojim posjeduje puninu svoga vječnoga života i u Duhu Svetom vječni zagrljaj ljubavi. Iz utjelovljenoga Sina — Bogočovjeka život se Duhom Svetim prelijeva u mnogu braću. I tako u Božjoj obitelji postoji bogočovječje bratstvo. Krštenjem smo kao mladice ucijepljeni u božanski Trs, u Isusa Krista, u jedinstvo božanskoga života; uronjeni smo Duhom Svetim u zagrljaj Trojstva.

Ali Bog obogaćuje to čudesno zajedništvo Božje obitelji i čudesnim materinstvom. Marija daje Božjoj osobi ljudsku narav i ljudski život. Njezina krv struji žilama Bogočovjeka. To je materinstvo neponovljiva novost i početak novosti sinova Božjih, bogočovječjeg bratstva. Djevica netaknutim djevičanstvom daje život. U Marijinu Bogomajčinstvu slilo se Božjim djelom materinstvo i djevičanstvo u jedno bogatstvo srca i duše. Bogorodica tako postaje najveća Darovateljica. Ona daruje čovječanstvu svoga Sina kao Brata mnoge braće. Sin opet nju dariva Crkvi i čovječanstvu kao Majku mnoge djece Božje.

Tako nam je Bog o svojoj ljubavi progovorio Bogočovječjim Srcem. Ali i Marijina ljubav je objava Božje ljubavi na materinski način.

Majka je u obitelji zapravo prva odgojiteljica čovjeka. Redovito je u dobrotu ljudi utkana dobrota njihovih majki. U dobrotu Kristovu utkana je dobrota njegove Majke.

Živimo u potresnim vremenima. U svijetu djeluju antikristovske snage da se ostvari novi svijet bez Boga; da čovjek jednom zauvijek prekine svaku transcendentnu relaciju s Bogom i da bude sam svoj »bog«. Kroz svudašnja i moćna sredstva priopćavanja ubija se u mislima i savjestima uopće pojam grijeha. »Oni imaju pravo psovati«, rekao mi je uz psovku jedan čovjek u vlaku prema Križevcima kad sam neke mladice upozorio da ne psuju. Dvoje engleskih novinara objavilo je nedavno knjigu s porukom »Nalazimo se na dnu zloće«, kad su svojim istraživanjem otkrili čak industriju koja iz abortiranih ljudskih zametaka proizvodi specijalne sapune (Radio Vatikan, 14. siječnja 1976.). Apokaliptička negacija Boga rađa i apokaliptičku negaciju grijeha ali i čovjeka; umnaža zločine u apokaliptičkim razmjerima.

Zar suvremeno čovječanstvo nema dosta iskustava do kakvih propasti i do kakvih ropstava može dovesti samo sebe? Baš ovaj naš ponosni dvadeseti vijek sa svojim lijetom na mjesec, sa svojom čudesnom elektronikom i atomskom energijom nije li prolio najviše krvi u ratovima, logorima, mučilištima? Znanstveno su proučeni načini kako se pojedinačno i masovno uništava čovjeka. Nije li sve to plod otajstva grijeha? U razvrat i droge gura se mladost; do dna se oskvrnjuje obitelj; dijaboličkom hladnokrvnošću ubijaju se nerođeni; sukobi počevši od obiteljskih do međunarodnih siju neprijateljstvo i mržnju među ljudima. Sebično uživanje obilja ide u korak s umiranjem od gladi. Kako onda grijeha nema? Nije li plod grijeha i nezaustavljivo naoružavanje svijeta, svih naroda, trka za najuspješnijim oružjima uništavanja? Kolika se financijska sredstva ulažu u arsenale? U korak s planetarnom apostazijom od Boga raste i moć samoga čovjeka da sam sa silama koje su u njegovim rukama dovede na zemlju apokaliptičke jahače i izlije na nju čaše gnjeva Božjega (Otk gl. 6; gl. 16).

Ali i danas, nad tim duhovnim i moralnim kaosom svijeta, lebdi Bezgrešna kao Posrednica, djevičanski nevina i majčinski dobra! »Žena odjevena suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda« (Otk 12,1).

Ona želi opet Boga vratiti u ljudske misli i savjesti. Ona je svjetlo koje otvara putove Duhu Svetom da otvori srca njezine djece Božjoj riječi; ona uvijek dovodi izgubljene svome Sinu Isusu; odlutale vraća u kuću Očevu. Iskreno štovanje Majke Gospodinove stvara raspoloženje u duši da se zamrzi grijeh i da se obraćenjem uđe u slobodu Djece Božje.

U Hrvatskoj smo Marijanskoj godini. U svim svetištima, prošteništima, hodočašćima u zajednici s Marijom Majkom Kristovom i Majkom Crkve razmišljajmo o velikim događajima našega života i naše povijesti: što se to dogodilo kad smo se susreli sa Spasiteljem? Kad smo kršteni? Kad smo postali sinovi Crkve? Što se to događa u sakramentu pomirenja kad dobivamo oprostjenje grijeha? Euharistija — Žrtva i Gozba Novoga Saveza ljubavi, kakav je to dar i izvor života! Sve su to djela Božja.

Ovo je pokoljenje od pradjedova primilo baštinu vjere; vjere sačuvane uz cijenu tolikih suza i krvi; vjere prenošene ljubavlju naših majki i vjernošću očeva; vjere naviještane revnošću tolikih svetih svećenika i svjedočene svetošću tolikih redovnika i redovnica. U svemu tome uvijek je bila prisutna iskrena i srdačna pobožnost prema Majci našega Gospodina.

Tom vjerom i pobožnošću suočimo se s kušnjama i ovog vremena svoje povijesti; pobijedimo sve napasti; proročkom sviješću i savješću imajmo hrabrosti u ovoj godini našeg tisućljetnog jubileja vikati svome narodu: »Objavljeno ti je, čovče, što je dobro, što Gospodin traži od tebe: samo činiti pravicu, milosrđe ljubiti i smjerno sa svojim Bogom hoditi« (Mih 6,8). Što budemo manje grešni, bit ćemo više slobodni, više složni, više radosni; kao djeca oko stola kojoj Majka Crkva lomi neprestano Kruh Tijela Gospodnjega i Riječi Božje! U tom služenju Crkve prisutna je na svoj način i Bogorodica!

U tom lomljenju Kruha prepoznat ćemo da je Uskrsnuli Isus među nama i da je samo on Osloboditelj!

Obratimo se i vjerujmo Evanđelju! (Mk 1,15). Tada se ne bojmo za subinu svoga naroda! Amen!